DUBLETELE MORFOLOGICE SUBSTANTIVALE ÎN LIMBA ROMÂNĂ ACTUALĂ

Veronica Ionescu
Universitatea *Ovidius* Constanța

Doublets morphologiques des substantifs en roumain actuel (Résumé)

Cet article se propose de présenter la situation existente dans le roumain actuel, en ce qui concerne la présence des formes morphologiques doubles des substantifs (au singulier et au pluriel) et en même temps de comparer les indications offertes par les ouvrages normatifs et les formes utilisées par les sujets parlants.

0. De la cele mai vechi apariții ale unor lucrări normative, se constată tendința de a indica o singură posibilitate pentru scrierea, pronunțarea sau flexiunea cuvintelor înregistrate. Această tendință se explică prin faptul că noțiunea de normă sau de normare a limbii vizează unitatea şi unicitatea variantelor literare. *Micul dicționar ortografic* (1953), *Dicționarul ortoepic* (1959) şi *Îndreptarul ortografic, ortoepic şi de punctuație* (prima ediție 1960) se înscriu pe această linie, fiind rare cazurile în care se admit unele recomandări duble de pronunțare sau de flexiune (exemplu: *bulgăr(e), bulin(ă), la plural: cârje şi cârji, vise şi visuri*).

DOOM este o lucrare normativă care recunoaşte existența unor variante libere, (uneori restrânse la anumite domenii) lărgind sfera recomandărilor duble pentru unul şi acelaşi cuvânt. Aceste recomandări sunt notate în DOOM cu bară oblică între ele. Este necesar să precizăm că variantele admise în acest dicționar sunt variante existente în uzul imbii literare actuale. O trăsătură specifică a DOOM-lui este caracterul permisiv al normei. Se constată însă unele nemulțumiri față de acest aspect, deoarece unii cititori îl consideră incompatibil cu o lucrare normativă. După părerea lor o asemenea lucrare trebuie să se pronunțe clar asupra uneia sau alteia dintre formele cuvântului[1].

Mioara Avram defineşte aceste variante ca fiind folosite în "exprimarea neutră din punct de vedere stilistic, stând de obicei pe acelaşi plan şi având adesea o pondere egală în limbă".

Variantele înregistrate în dicționar sunt aşezate într-o ierarhie, în sensul că prima variantă este cea de preferat. Este foarte dificil să se facă o distincție între variantele din normă şi cele din uz; opțiunea specialiştilor pentru o normă dublă sau unică, sau pentru o formă sau alta a cuvântului poate fi susceptibilă de corectări.

[1] Mioara Avram, *Probleme ale exprimării corecte*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1987, p. 29.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

Mioara Avram mai precizează că cititorii (respectiv vorbitorii) "interpretează răspunsul dublu sau multiplu ca reflectând fie incompetență, fie lipsa de curaj a celor chemați să se pronunțe". Alți cititori, arată autoarea, aprobă acest procedeu dorind chiar şi includerea unor variante existente în uzul actual sau chiar din perioade anterioare. Se constată dorința de a înscrie în dicționar variante existente în limba literaturii artistice. Din cauza acestei concepții i s-a reproşat DOOM faptul că nu admite în normă forme de plural care apar în scrierile unor poeți sau prozatori. De exemplu, forma de plural "aripe", deşi întâlnită frecvent în limbajul eminescian, nu este admisă de norma literară. Adepții acestei concepții nu îşi dau seama că există o diferență între limba literară şi limba literaturii artistice şi că lucrările normative se referă la formele şi variantele admise în toate straturile funcționale ale limbii.

Respingerea din normă a acestor variante nu înseamnă că ele nu pot fi folosite în limba literaturii. Stilul beletristic poate folosi şi chiar, adesea, foloseşte astfel de variante pentru a familiariza cititorul cu epoca respectivă.

DOOM "nu-şi propune să recomande un anumit inventar de cuvinte presupuse a forma vocabularul limbii literare actuale, ci înregistrează şi cuvinte regionale, învechite sau din vorbirea familiară", în scopul de a oferi informații asupra întrebuințării lor corecte din punctul de vedere al normelor formale ale limbii literare.

Trebuie spus că dicționarul nu-şi propune să explice la fiecare cuvânt de ce este corectă o formă şi nu alta. Această explicație se obține prin consultarea unor tratate de ortografie, ortoepie şi morfologie, lucrări din care se pot învăța principiile exprimării corecte, reguli şi excepțiile lor.

Indicațiile normative pe care DOOM le furnizează sunt în conformitate cu normele din ÎOOP (ediția a III-a, 1971) şi din *Gramatica limbii române* (ediția a II-a, 1962); aceste norme fiind aplicate la o listă de cuvinte care, în esență, este cea a *Dicționarului explicativ al limbii române* (1975) completată cu diferite alte surse lexicografice.

Contribuția *Dicționarului ortografic, ortoepic şi morfologic* constă în completarea normelor cu aspecte neavute în vedere, corectarea unor amănunte – corectare care se poate datora fie ca efect al unei aplicări consecvente a normelor înseşi, fie ca efect al observării uzului consacrat – şi, nu în ultimul rând, nuanțarea unor recomandări (admiterea existenței unor variante literare libere sau specializate pe anumite domenii).

Unii cercetători au comparat *Dicționarul ortografic, ortoepic şi morfologic* cu *Dicționarul explicativ al limbii române* din punctul de vedere al variantelor, pierzând din vedere că varianta din DOOM este definită ca variantă admisă de normă, iar varianta din DEX poate fi de obicei învechită, populară, regională, livrescă, nefiind un dicționar normativ. Mioara Avram consideră că faptul de a admite chiar şi în măsură limitată variante sau forme duble este: "rezultatul unei selecții, variantele din normă sau normele duble îndeplinesc condiția unei norme; diferența specifică față de

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

normele unice (majoritare) este aceea dintre obligatoriu şi facultativ, respectiv una sau două (eventual mai multe) posibilități".

În concluzie, DOOM reprezintă în primul rând o lucrare normativă, deoarece indicațiile date sunt normative şi nu corective: se recomandă scrierea, pronunțarea sau flexiunea corectă fără a se menționa variantele respinse. În al doilea rând, oferind rezolvarea completă a cazurilor, este un instrument de informare rapidă şi "scutită de interpretări subiective din partea cititorilor".

1. Neputând stabili un diagnostic exact al inovațiilor utile şi inutile, am examinat substantivele româneşti care prezentau dublete de singular sau plural (vezi Anexa 1) şi am încercat să observăm în ce măsură acest fenomen este cunoscut de vorbitor, dorind, în acelaşi timp, să constatăm unde şi în ce proporție există abateri de la norma limbii române actuale. Articolul de față se bazează pe o listă de substantive care prezintă două sau mai multe forme de singular sau de plural. Aceste substantive au fost supuse analizei (analiză făcută cu ajutorul unui chestionar) în scopul de a observa care dintre forme, precizate de DOOM sau existente în uz, tinde să se generalizeze, fiind folosită frecvent şi de un număr mare de vorbitori.

2. Dubletul morfologic reprezintă fenomenul prezenței simultane, în acelaşi stadiu de limbă, a două sau mai multe forme de singular sau de plural la un singur substantiv.

Dubletele morfologice substantivale au existat şi în perioadele anterioare, deci ele nu reprezintă un fenomen specific limbii române actuale. S-a constatat că instabilitatea flexionară a substantivului e de natură să permită, ba chiar să provoace, utilizarea frecventă a două sau trei forme paralele la singular sau plural, de genul: *chibrite-chibrituri, hotele-hoteluri, nivele-niveluri, pardesie-pardesiuri* şi altele.

În general, limba nu păstrează două forme ale aceluiaşi cuvânt având caracteristici morfologice şi îndeplinind funcții sintactice asemănătoare.

Cuvintele flexionare au, de obicei, o singură formă pentru numărul singular, căreia îi corespunde o formă de plural. Totuşi se întâlnesc uneori, fie la singular, fie la plural, câte două sau chiar trei forme. În general, în condițiile existenței în vorbire a unor substantive cu forme duble de singular sau plural, numai una este acceptată şi de normele limbii literare. Există însă şi situații în care variantele (flexionare) se specializează în anumite limbaje (tehnic, administrativ, ştiințific, sportiv) modificându-şi astfel forma de singular/plural. Această specializare face posibilă coexistența acestora fără a se produce confuzii.

Un exemplu în acest sens îl constituie propoziția *"cărbunii erau scoşi din mină cu ajutorul unor **vagoneți**"*, în care substantivul *vagoneți* s-a specializat în limbajul tehnic (vezi anexa 1). Parcurgerea DOOM, cea mai recentă şi completă lucrare în care sunt stipulate normele morfologice ale limbii române literare, impune constatarea că, în majoritatea cazurilor, indicațiile referitoare la flexiunea substantivului, situează ca literară o singură formă, deşi nu lipsesc situațiile în care

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

sunt acceptate mai multe (două) posibilități. Astfel, avem: *aştri-astre,brizbrize-brizbrizuri,ceremoniale-ceremonialuri, coarde-corzi, eşafoduri-eşafoade, esofage-esofaguri, hamacuri-hamace, monoloage-monologuri, nivele-niveluri, tăvălugi-tăvăluguri, vise-visuri,* etc. (vezi anexa 1).

Având în vedere că cercetarea de față se întemeiază pe o statistică întocmită pe baza DOOM, ordinea în care sunt înregistrate variantele indică preferințele colectivului de autori. Scopul acestei lucrări îl constituie confruntarea indicațiilor din DOOM cu uzul limitat la nivelul vorbitorilor cu un anumit grad de instrucție, cu o anumită vârstă.

Am grupat materialul cercetat astfel:

A. Substantive cu forme duble de singular.

B. Substantive cu forme duble sau multiple de plural, din acestea făcând parte:

a) substantive cu forme de plural diferite având același înțeles;

b) substantive cu forme de plural distincte pentru înțelesuri diferite;

c) substantive cu forme de plural diferite, încadrându-se în genuri diferite.

2.1. Substantive cu forme duble de singular

Normele din DOOM înregistrează 766 de dublete substantivale, dintre care 77 sunt dublete de singular (vezi anexa 1).

Iorgu Iordan constata existența unor forme ale substantivului "după ambele genuri fie la singular sau la ambele numere"[2] şi consideră că acest fenomen este "pur formal, fără temei semantic: subiectele vorbitoare şovăie între masculin şi feminin sau neutru" deoarece simțul lor lingvistic "nu le spune în mod absolut sigur, care dintre forme este mai potrivită cu sistemul morfologic românesc, pentru fiecare substantiv în parte"[3].

Variațiile de acest fel, în lucrările normative mai recente, sunt soluționate, cel puțin în unele cazuri, diferit.

În cadrul acestei grupări, a substantivelor cu forme duble de singular, putem distinge două situații, şi anume: substantive de tipul: *bulin-bulină*, *bulgăr-bulgăre*, care nu prezintă diferențieri semantice şi pe care atât DOOM, cât şi DEX le înregistrează (DOOM considerându-le corecte). Dimpotrivă, în cazul unor substantive de tipul: *poem-poemă, colind-colindă*, DOOM acceptă ambele forme pentru substantivul *colind(ă)* dar respinge varianta *poemă*, spre deosebire de DEX care admite folosirea ambelor forme ale substantivului *poem(ă)*, dar recunoaşte ca fiind corectă doar forma *colind*.

A doua situație este reprezentată de substantive cu forme de singular ce prezintă diferențe în desinență, ceea ce are drept consecință, pe lângă modificarea

[2] Iorgu Iordan, *Limba română actuală – o gramatică a greşelilor*, Editura Socec & Co. S.A.R., Bucureşti, 1947, p. 51.
[3] *Ibidem*., p. 52.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

flexiunii, şi modificarea înţelesului cuvântului respectiv. Din această categorie fac parte substantive ca: *basc-bască, fascicul-fasciculă, ordin-ordine, grup-grupă* cu pluralul *grupuri-grupe* şi altele (vezi anexa1). În legătură cu substantivul *basc-bască*, DEX consideră că este vorba de acelaşi cuvânt, cu sensul de '*beretă cu marginile întoarse înăuntru*'[4], *basc* fiind o formă învechită care tinde să fie eliminată din limbă. Dar substantivul *basc*, cu pluralul *bascuri*, nu este precizat în DEX, în contextul: şi-*a făcut o fustă cu* ***basc***; DOOM distinge cele două forme ale cuvântului. În cazul substantivelor enumerate mai sus, trebuie avut în vedere că ele circulă cu sensuri specializate, ambele forme, implicit cuvinte, fiind acceptate de limba literară.

Femininul *fasciculă* se foloseşte alături de masculinul *fascicul*, ambele având la bază franţuzescul *fascicule*. Cele două flexiuni de singular au devenit două cuvinte distincte prin diferenţierea înţelesului:

- *Fascicul* - reunire de mai multe lucruri de acelaşi fel, aşezate în mănunchi; se foloseşte în prezent în sintagme ca: *fascicul de raze* sau *fascicul luminos*;
- *Fasciculă* - se foloseşte pentru a denumi fiecare din părţile unei lucrări care se publică în etape succesive (exemplu: *Ultimele două* ***fascicule*** *ale romanului au apărut la interval de o săptămână*).

În concluzie, rezultă că s-a produs o diferenţiere semantică prin utilizarea preferenţială a formelor în domenii diferite, ajungându-se la două cuvinte distincte. Aceeaşi situaţie este întâlnită la substantivele: *ordin-ordine* (lat.*ordo, ordis*) şi *grup-grupă* (fr. *groupe*) şi altele.

Multe din aceste substantive sunt însoţite adesea de indicaţii referitoare la sfera lor de circulaţie, la natura lor etc. Aceste indicaţii sunt utile, deoarece aduc lămuriri asupra formei literare. Acest lucru se datorează faptului că atât la singular, cât şi la plural există variante care circulă cu o frecvenţă apropiată de cea a formei literare.

2.2. Substantive cu forme duble sau multiple de plural

În această clasă avem următoarele categorii de substantive:

a) substantive (feminine, masculine, neutre) cu plurale diferite având acelaşi înţeles;

b) substantive (feminine, masculine, neutre) cu plurale distincte pentru înţelesuri diferite;

c) substantive cu plurale diferite încadrându-se în genuri diferite.

2.2.1. Substantive cu forme de plural diferite având acelaşi înţeles

Normele din DOOM înregistrează 766 de dublete substantivale, dintre care 123 sunt substantive cu plurale diferite având acelaşi înţeles (vezi anexa 1).

[4] *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1984, p. 74.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

În timp ce substantivele masculine au desinența "-I" la plural, substantivele feminine şi neutre au un număr mai mare şi mai variat de desinențe, fapt ce conduce la ezitări în stabilirea normelor.

În general substantivele feminine terminate la singular în **-Ă** formează pluralul cu desinențele **-E** sau **-I**. Destul de numeroase sunt substantivele cu dublete de plural, care se repartizează diferit în raport cu norma (vezi tabelul de mai jos):

SUBSTANTIV LA SINGULAR	PLURAL	
	Forma corectă	Forma greşită (neliterară)
CRATIȚĂ	CRATIȚE	CRĂTIȚI
CRAVATĂ	CRAVATE	CRAVĂȚI
CONFERINȚĂ	CONFERINȚE	CONFERINȚI
COPERTĂ	COPERTE	COPERȚI
CREDINTĂ	CREDINȚE	CREDINȚI
CUNOŞTINȚĂ	CUNOŞTINȚE	CUNOŞTINȚI
PARADĂ	PARADE	PARĂZI
ULIȚĂ	ULIȚE	ULIȚI
UZINĂ	UZINE	UZINI

Există şi situația inversă, când substantivele formează pluralul cu **-E** în loc de **-I**.

SUBSTANTIV LA SINGULAR	PLURAL	
	Forma corectă	Forma greşită (neliterară)
ARIPĂ	ARIPI	ARIPE
BARBĂ	BĂRBI	BARBE
BOALĂ	BOLI	BOALE
COALĂ	COLI	COALE
CUNUNĂ	CUNUNI	CUNUNE
GROAPĂ	GROPI	GROAPE
OGLINDĂ	OGLINZI	OGLINDE
PAGINĂ	PAGINI	PAGINE
ROATĂ	ROȚI	ROATE
ŞCOALĂ	ŞCOLI	ŞCOALE

În trecut erau socotite corecte formele *şcoale*, în sintagma *Casa şcoalelor*, *boale*, *roate*. Astăzi sunt socotite învechite, dar se mai păstrează şi sunt folosite în expresii ca: *a băga în boale*, *a merge ca pe roate*, *a pune beţe în roate*.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

Apariția pluralului în **-I** la substantivele feminine care îl formau în **-E** a fost explicată de Iorgu Iordan şi Ion Coteanu prin "tendința de uniformizare a pluralului"[5] şi prin faptul că "fiecare feminin cu pluralul în **-I** se deosebeşte mai bine de singularul său şi întăreşte astfel tendința de diferențiere"[6].

Nu trebuie să uităm că cele două lucrări amintite se situează în perioade diferite de timp. De asemenea, în timp ce studiul lui Ion Coteanu se face din perspectivă limbii române actuale, cercetarea lui Iorgu Iordan este realizată din perspectiva metodei comparativ-istorice, în sensul că sunt avute ăn vedere "substantive vechi" şi "substantive nouă cu gen dublu"[7] la singular şi plural.

In lucrarea *Tendințe actuale ale limbii române*, Alexandru Graur combină studiul stărilor actuale (sincronice) cu cel al stărilor trecute (diacronie), demonstrând că "studierea sistemului la un anumit nivel temporal, fără a se ține seama de evoluția limbii, nu este posibilă"[8]. De asemenea "trebuie examinate necesitățile actuale ale limbii, împrejurările în care ea se dezvoltă, pentru a se stabili dacă e probabil ca tendințele recunoscute pentru trecut să-şi păstreze în continuare vigoarea"[9].

Discutând două tipuri gramaticale în concurență (tipul cu **-E** şi cel cu **-I**) constată că cele două variante "se cam echilibrează numericeşte"[10]. Astfel apare întrebarea "care din cele două forme se dezvoltă în dauna celeilalte"[11]. Cercetătorul recurge la o bogată statistică realizată cu ajutorul DLRM: "am extras de la litera A, toate substantivele de declinarea I de origine neolatină (…) care formează imensa majoritate a împrumuturilor recente" (la fel procedează şi pentru literele B şi C) şi constată că la litera A, DLRM" înregistrează 151 de substantive cu forma în **-E** şi doar 15 cu forma în **-I**, la literele B şi C raportul dintre cele două forme fiind asemănător: 103 (-E)/14 (-I), respectiv 227 (-E)/31 (-I). De aici reiese clar că "tipul care se dezvoltă astăzi este cel în **-E** şi aceasta constituie o revenire la modelul romanic"[12].

În unele cazuri însă, uzul a întărit aproape în egală măsură atât pluralul în **-E** cât şi pe cel în **-I**. Ca urmare DOOM admite pentru substantivele *coardă* şi *cârjă*, ambele forme de plural: *coarde-corzi* şi *cârje-cârji* (vezi anexa 1). Această situație demonstrează că rezultatele oricărei statistici sunt discutabile.

---

[5] Ion Coteanu, *Despre pluralul substantivelor neutre în româneşte*, în LL, I (1955), nr. 1, p. 105.
[6] Iorgu Iordan, *Limba română contemporană*, Bucureşti, 1956, p. 279-283.
[7] Iorgu Iordan, *Limba română actuală – o gramatică a greşelilor*, ediția a II-a, Bucureşti, 1956, p. 52.
[8] *Op.cit.*, p. 16.
[9] *Ibidem*, p. 18.
[10] *Ibidem*, p. 118.
[11] *Ibidem*, p. 118.
[12] Op. cit., p. 118

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

Dintre substantivele feminine terminate la singular în **-A** sau **-E**, unele, nume de materie, de lucruri sau de acțiuni, au pe lângă p-luralul în **-I** sau **-E** şi un plural în **-URI**. La unele dintre ele forma literară a rămas cea în **-I** (exemplu: *gâlceavă-gâlcevi*, nu *gâlcevuri*) iar la altele cea în **-URI** (exemplu: *leafă-lefuri, treabă-treburi, vreme-vremuri*).

Formele *trebi* şi *vremi* sunt folosite în limbajul artistic (Mihai Eminescu: *De ce ritmul nu ne-abate cu ispita-i de la **trebi*** şi *De-aşa **vremi** se-nvredniciră cronicarii şi rapsozii*). Aceste forme sunt arhaice; ele există azi ca forme de genitiv-dativ.

Alexandru Graur consideră că pluralele în **-I** s-au introdus în general la feminine "numai la nume de obiecte, la nume de ființe desturl de rar, în primul rând acolo unde masculinul e format de la altă rădăcină sau cu alt sufix, sau unde poate exista un masculin şi deci nu e un pericol de confuzie între genuri: *ciori, curci, maici, pisici*"[13].Nu este vorba însă de o distincție absolută deoarece alături de forme ca *țărănci*, *țigănci* apar *țărance*, *țigance* (vezi anexele 1 şi 2).

Cele mai discutate dintre desinențele de plural sunt cele ale substantivelor neutre, unde găsim forme cu **-E** şi forme cu **-URI**.

În general ÎOOP indică de fiecare dată forma, deoarece nu există o regulă după care să ne putem ghida în toate cazurile. Lucrările de specialitate oglindesc fluctuațiile petrecute în timp privind adoptarea unei forme sau a alteia, uzul fiind în cele din umră, ca şi în alte cazuri, factorul hotărâtor în impunerea unei forme.

Alexandru Graur, în urma statisticii întreprinse pe DLRM confirmă părerile lui Iorgu Iordan: "raportul este mai mult în favoarea desinenței **–E** "[14], constatând că la litera D există 39 de cuvinte cu pluralul în **-URI** şi 93 cu pluralul în **-E**, la litera *E* – 24 de substantive cu pluralul în **-URI** şi 88 în **–E**, iar la litera F – 30 în **-URI** şi 72 în **-E**.

Aşa cum am mai spus, statistica este discutabilă pentru că, pe de o parte, DLRM nu dă pluralul la toate substantivele (exemplu: *esofage*) şi, pe de altă parte, această statistică a fost făcută numai pe trei litere.

Şi Iorgu Iordan a constatat "tendința clară de a părăsi desinența **-URI** în favoarea desinenței **-E**"[15].

Referindu-se în exclusivitate la substantivele extrase din DEX, Grigore Brâncuş demonstra faptul că desinența **-URI** este proprie neutrelor neologice cu radical monosilabic sau terminate în vocală, precum şi neutrelor cu o structură morfologică insuficient adaptată, iar desinența **-E** este specifică neutrelor polisilabice, de regulă celor derivate cu sufixe[16].

---

[13] Ibidem,p.124.
[14] Ibidem, p.129.
[15] *Limba română actuală*, p. 70-74.
[16] Grigore Brâncuş, *Pluralul neutrelor în româna actuală*, în SCL, 2, 1978.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

Ion Coteanu consideră că morfemul de plural **-URI** nu dispare, că se mai foloseşte şi la cuvinte noi, în funcţie de accent şi de lungimea cuvântului[17].

Indicațiile normative din DOOM recomandă ca literară una dintre forme, optând pentru *chibrituri*, nu *chibrite*, *albuşuri*, nu *albuşe*, *hoteluri*, nu *hotele* (vezi anexa 1).

În această categorie, cea a neutrelor, întâlnim şi substantive care formează pluralul cu desinența **-I**, dar, aşa cum observa şi Alexandru Graur, acestea sunt puțin numeroase (exemplu: *domenii, domicilii, elogii, exerciții, fluvii, funeralii* etc.). Aceste substantive (neologice) au intrat în limbă cu singularul în **-IU** sau **-LI**.

O situație specială avem în cazul substantivului *seminar* – intrat în limbă cu singularul în **-IU** – care şi-a păstrat pluralul *seminarii*, dar, cu timpul, a început să se răspândească şi un plural în **-E**: *seminare.* Avem de-a face cu o evoluție analogă cu cea a substantivului *laboratoriu*, folosit altă dată cu pluralul în **-II**; astăzi cuvântul este utilizat cu formele de *laborator, laboratoare*. Cu toate că limba literară a consfințit ca forme corecte *salariu* şi *sanatoriu*, cu pluralele în **-II**, se mai întâlnesc şi astăzi formele de singular *salar* şi *sanator*, păstrând pluralul în **-II**"[18].

Față de aceste substantive, în cazul lui *auditor* şi *auditoriu* avem de-a face cu două cuvinte diferite, în sensul că *auditor* este asociat cu sensul de *persoană care ascultă un curs*, o conferință etc." iar *auditoriu* cu sensul de "*publicul ascultător şi sală de cursuri într-o şcoală (de grad superior)*"[19].

La genul neutru întâlnim un număr mare de neologisme care tind, şi ele, să se adapteze sistemului existent[20]. Ca urmare neologismele cu singularul în **-I** accentuat sau **-U** accentuat au pluralul cu desinența **-URI**: *atuuri, tabuuri, derbiuri, schiuri* etc.; tot astfel cele în **-O** formează pluralul tot cu **-URI**: *chimonouri, metrouri, studiouri, radiouri, zerouri*, etc.

În limbajul tehnicienilor şi al inginerilor se întâlnesc frecvent substantive tratate flexionar ca masculine, pentru care lucrările normative recomandă forme de plural care le situează ca neutre: *element-elemente-elemenți* (de calorifer), *vagonet-vagonete-vagoneți, robinet-robinete-robineți* şi altele (vezi anexa 1).

2.2.2. Substantive cu forme distincte de plural pentru sensuri diferite

Normele din DOOM înregistrează 766 de dublete substantivale, dintre care 484 sunt substantive cu plurale distincte pentru sensuri distincte (Anexa 1). Din această categorie fac parte substantive ca *arc*, cu pluralul *arcuri* (de vânătoare) şi *arce* (de geometrie; deseori se foloseşte şi pluralul *arcuri*), *blană* cu pluralul *blăni* (de vulpe, dar şi lemn de construcție) şi *blănuri* (piei prelucrate); aceste forme sunt mai

[17] Ion Coteanu, *Despre pluralul substantivelor neutre în românește*, în LL, 1955, p. 103-107.
[18] Vasile Breban, *Limba română corectă*, Editura ştiințifică, Bucureşti, 1973, p. 14.
[19] *DEX*, Ed. Academiei R.S.R., Bucureşti, 1984, p. 62.
[20] Ibidem, p. 14.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

greu de deosebit între ele; tot astfel şi pentru substantivele *brâu: brâie* (curea) şi *brâuri* (joc), *cămin*: *cămine* (culturale) şi *căminuri* (sobă), *canal*: *canale* (de irigație) şi *canaluri* (în geografie), *cristal*: *cristale* (de cuarț) şi *cristaluri* (porțelanuri).

2.2.3. Substantive cu plurale diferite încadrându-se în genuri diferite

Prezența a două sau trei forme de plural în flexiunea unuia şi aceluiaşi substantiv implică adesea şi o diferențiere de gen. Astfel, substantivele care denumesc atât planta cât şi clasa de plante din care aceasta face parte au plurale corespunzătoare pentru fiecare utilizare în parte: *conifer-* plural *conifere* (clasa) şi *coniferi* (arborele); trebuie menționat că ideea de clasă e cuprinsă numai în forma de plural. Alte exemple pentru substantive cu două forme de plural pentru genuri deosebite: *corp* cu pluralul *corpi* (chimie, fizică: *În apa filtrată se văd nişte* ***corpi*** *străini")* şi *"corpuri" (ale oamenilor, de casă), câmp* cu pluralul *câmpuri* (exemplu *Au înverzit câmpurile*) şi *câmpi* (expresia *a bate câmpii*) (pentru alte exemple vezi anexa 1).

În cadrul acestei categorii întâlnim substantive cu trei forme de plural: *cot-coate-coți-coturi, cap-capete-capuri-capi*, şi altele (vezi anexa 1).

Atunci când întâlnim o formă oarecare de singular (de exemplu *cap*) şi diverse forme de plural (*capete-capuri-capi*) trebuie să ne întrebăm dacă acestea aparțin aceluiaşi gen gramatical[21]. Dacă răspunsul este negativ, concluzia este că avem de-a face cu mai multe cuvinte care, întâmplător, au aceeaşi formă la singular. În cazul de mai sus avem un cuvânt de gen masculin (*cap-capi*) şi un neutru (*cap-capete*). Al treilea cuvânt, cu aceeaşi formă de singular, cel cu pluralul *capuri*, se integrează, ca şi *cap-capete*, în genul neutru, dar neavând nici o legătură de înțeles cu celelalte două, căci el înseamnă *promontoriu*, este un cuvânt diferit de *cap-capete* şi de *cap-capi*.

Un alt exemplu îl constituie substantivul *cot*, cu formele de plural *coți-coate-coturi*. În acest caz avem un substantiv de gen masculin: *cot-coți* (de pânză) şi două forme: *coate-coturi*, care se interpretează, având o legătură de înțeles, de data aceasta, în genul neutru. Avem deci două cuvinte *cot* masculin cu pluralul *coți* şi *cot* neutru cu două plurale *coate* şi *coturi*, categorie de substantive care a fost, şi ea, supusă cercetării.

3. Interpretarea rezultatelor oferite de chestionar

Aşa cum am precizat de la început, obiectivul principal al lucrării îl constituie confruntarea indicațiilor din DOOM cu uzul.

În urma anchetei lingvistice întreprinse, am obținut o statistică (vezi anexa 1) din care se poate constata că în general sunt respectate şi folosite normele existente în DOOM. În cazul substantivelor cu forme duble de singular, dicționarul a arătat că, pentru substantive ca *pendul(ă)*, 55 % din vorbitori preferă forma *pendulă*, 30 % forma *pendul* iar 15 % folosesc ambele forme; la substantivul *bulin(ă)*, 76 % folosesc

[21] Ion Coteanu, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Garamond, Bucureşti, 1996, p. 47.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

forma *bulină*, 19 % *bulin* şi 5 % ambele forme. Pentru substantivul *fascicul(ă),* 91 % din subiecţi preferă forma *fascicul,* 10 % forma *fasciculă* şi 9 % - ambele forme.

De asemenea, s-a putut constata că vorbitorii sunt sensibili la diferenţierea semantică: în cazul substantivului *partid(ă),* 98 % folosind forma *partid* şi numai 2 % forma *partidă*, în contextul *Fiecare partid(ă) trebuia să-şi anunţe participanţii în cursa electorală* (vezi anexa 2).

Pentru substantivele cu două forme de plural pentru acelaşi înţeles chestionarul a indicat următoarele rezultate: în cazul substantivului *seminar*, 49 % din subiecţi preferă forma *seminare* şi 51 %, forma *seminarii*. De aici reiese că forma *seminare* este destul de folosită şi chiar am putea spune că se află în concurenţă cu forma *seminarii*.

Substantivul *ţărancă* este folosit de 74 % din vorbitori cu pluralul *ţărănci* şi de 24 % cu pluralul *ţărance*, 2 % preferă forma *ţărăncuţe* (pentru alte exemple vezi anexa 1).

În legătură cu substantivele tratate flexionar ca masculine pentru care lucrările normative recomandă forme de plural care le situează ca neutre, chestionarul a arătat următoarele forme: *elemenţi* (de calorifer) este preferată de 76 % din vorbitori faţă de 24 % care folosesc *elemente* (pentru context vezi anexa 2); pentru forma *vagoneţi*, procentul de 49 % demonstrează o concurenţă cu forma *vagonete* (indicată de DOOM), formele *robineţi* şi *acumulatori* sunt utilizate de 52 %, respectiv 66 % din vorbitori. Se observă, din aceste rezultate, puternica influenţă a limbajului tehnic şi ştiinţific asupra limbii literare.

Pentru categoria substantive cu plurale distincte pentru sensuri diferite, chestionarul a arătat că 91 % din vorbitori preferă forma *canale* (de exemplu) într-un context ca: *Au fost săpate canale pentru irigaţii* şi doar 9 % forma *canaluri* (vezi anexele 1 şi 2).

În cadrul ultimei categorii şi anume cea a substantivelor cu plurale diferite şi diferenţe de gen, chestionarul a arătat că, într-un context de tipul *Am cumpărat trei coţ(i) de pânză* 72 % din subiecţi preferă forma coţi, 10 % preferă forma *coturi* şi 18 % forma *coate* (alte exemple se pot găsi în anexele 1 şi 2). Considerăm că articolul a reuşit să arate care este raportul dintre indicaţiile normative şi preferinţele vorbitorilor familiarizaţi, într-un anumit grad, cu normele limbii literare.

Fără a epuiza însă bogatul material lingvistic oferit de vorbitorii nativi de limbă română (prin chestionar) cercetarea poate, într-o etapă viitoare, să confrunte situaţia prezentată de lucrările normative ale momentului cu cele viitoare.

4. Concluzii. Cercetarea efectuată asupra unui număr restrâns (100) de situaţii nu justifică nişte concluzii categorice, dar permite unele constatări privind raportul dintre norma literară şi uz.

a) O primă constatare ar fi faptul că, deşi predomină situaţiile în care uzul optează pentru forma indicată de DOOM şi ÎOOP, sunt destul de numeroase situaţiile

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

în care se constată o disociere între normă şi preferinţele vorbitorilor. Dacă în cazul dubletelor substantivale de singular ancheta a arătat că, în general, ierarhizarea normativă corespunde raporturilor de frecvenţă înregistrate în uz, în cazul dubletelor substantivale de plural s-a constatat că recomandările normative nu au fost întotdeauna respectate (de exemplu: *hamace, corzi, voiaje, ţărănci* – forme de plural folosite de peste 60-70 % din vorbitori, dar pe care DOOM şi ÎOOP le recomandă ca a doua formă). Pentru substantivele neutre înregistrate de DOOM cu două forme de plural (în *-e* şi în *-uri*) s-a observat că vorbitorii ezită între cele două forme. Dacă acestor substantive (neutre) le este indicată o singură formă, aceasta este de cele mai multe ori respectată, existând însă şi situaţii (20-30 %) în care s-a optat pentru o a doua formă de plural (fie în *-e*, fie în *-uri*) neînregistrată de lucrările normative.

b) O altă constatare este aceea că ancheta a permis testarea reacţiei vorbitorilor la tendinţa de disociere a unor cuvinte polisemantice în cuvinte distincte. Astfel, pentru substantivele asociind plurale distincte cu înţelesuri diferite ancheta a înregistrat opţiunea majorităţii vorbitorilor pentru forma contextual corectă (vezi: *bande/benzi, cireşe/cireşi, ghivece/ghiveci, gheme/ghemuri* şi altele*).*

c) Cunoaşterea formelor corespunzătoare normei se corelează într-o anumită măsură cu gradul de instrucţie şi preocupările vorbitorilor (vezi: *ghem, ghiveci, cerebel*). Această constatare se întemeiază pe faptul că în unele situaţii, puţin numeroase, se constată că datorită influenţelor limbajelor de specialitate (tehnico-ştiinţific, sportiv, medical) şi, nu în ultimul rând, datorită cunoştinţelor dintr-un anumit domeniu, preferinţele vorbitorilor contravin recomandărilor normative.

d) Confirmarea sau infirmarea opţiunilor DOOM şi ÎOOP este clar ilustrată prin termenii cu caracter tehnic. Pentru substantivele *pendul* şi *pendulă*, aşa cum am demonstrat, s-a observat că subiecţii cu pregătire în domeniul tehnic-ştiinţific sesizând diferenţa semantică dintre ele au indicat forma contextual corectă. O situaţie specială am constatat la substantivele *element, vagonet, robinet* în legătură cu care vorbitorii au marcat diferenţa semantică prin folosirea a două forme diferite, în contexte pentru care atât DOOM cât şi ÎOOP indicau o singură formă. Aşadar, pentru substantivele pe care le întâlnim frecvent şi în limbajul tehnico-ştiinţific ar trebui introdusă (în ÎOOP sau/şi DOOM) această a doua formă, deoarece prin frecvenţa ei de folosire are o mare pondere în uz (peste 50 %), concurând singura formă recomandată de lucrările normative. Alegerea uneia dintre cele două forme a depins şi de aria de răspândire a cuvântului respectiv. Astfel, pentru *element* şi *robinet* am înregistrat o frecvenţă mai mare a formei de plural cu desinenţa *-i*, în timp ce pentru *vagonet*, raportul de folosire a celor două forme a fost înclinat în favoarea recomandărilor normative.

In consecinţă, nu credem că se pot face prognoze, nici măcar aproximative, asupra tendinţei de evoluţie, pe de o parte, a raportului dintre norma literară şi uz, şi, pe de altă parte, a relaţiilor existente între diferitele forme de plural sau singular ale dubletelor substantivale (care dintre ele se va impune şi care va trece în fondul pasiv).

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

ANEXA 1

Substantive cu formă dublă de singular (pentru acelaşi sens)

Nr crt	Cuvânt	Desinenţă			
		a	Ø	ă	Ø;ă
1	Buline	-	19%	76%	5%
2	Fragi	-	48%	52%	-
3	Turturele	50%	-	46%	4%
4	Ulcele	50%	-	46%	4%

Substantive cu formă dublă de singular (pentru sensuri diferite)

Nr crt	Cuvânt	Desinenţă		
		Ø	ă	Ø;ă
1	Fascicule	81%	10%	9%
2	Partide	98%	2%	-
3	Pendule	30%	55%	15%

Substantive cu forme duble sau multiple de plural (pentru acelaşi sens)

Nr crt	Cuvânt	Desinenţă		
		e	i	uri
1	Abţibild	9%	-	91%
2	Acumulator	34%	66%	-
3	Albuş	5%	-	95%
4	Antidetonant	61%	39%	-
5	Astru	59%	41%	-
6	Atriu	-	99%	1%
7	Bici	86%	-	14%
8	Blestem	86%	-	14%
9	Briceag	53%	-	47%
10	Brizbriz	24%	-	76%
11	Cabaret	79%	-	21%
12	Cană	9%	91%	-

Nr crt	Cuvânt	Desinenţă		
		E	i	uri
13	Ceremonial	56%	-	44%
14	Cerebel	49%	14%	37%
15	Chibrit	24%	-	76%
16	Ciocolată	60%	40%	-
17	Ciucur	-	100%	-
18	Clin	-	63%	37%
19	Coardă	22%	78%	-
20	Conservator	34%	66%	-
21	Coşciug	85%	-	15%
22	Crucifix	51%	-	49%
23	Difuzor	100%	-	-
24	Eşafod	68%	-	32%

Nr crt	Cuvânt	Desinenţă		
		e	i	uri
25	Esofag	52%	-	48%
26	Element	98%	2%	-
27	Festival	26%	-	71%
28	Ghid	-	39%	61%
29	Gheţar	12%	88%	-
30	Ghicitoare	86%	14%	-
31	Găluşcă	55%	45%	-

Nr crt	Cuvânt	Desinenţă		
		E	i	uri
48	Restaurant	98%	-	2%
49	Sacoşă	62%	38%	-
50	Secerătoare	32%	68%	-
51	Semănătoare	74%	26%	-
52	Seminar	49%	51%	-
53	Şevalet	25%	-	75%
54	Strai	95%	-	5%

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

32	Hamac	76%	-	33%
33	Ibric	78%	-	12%
34	Jerseu	49%	-	51%
35	Legăturică	55%	45%	-
36	Metal	98%	-	2%
37	Monolog	18%	-	82%
38	Necrolog	27%	20%	53%
39	$Nivel_1$	67%	-	33%
40	$Nivel_2$	59%	-	41%
41	Obicei	18%	-	82%
42	Observator*	52%	48%	-
43	Palat	98%	-	2%
44	Pardesiu	78%	-	22%
45	Paşaport	96%	-	4%
46	Privighetoare	2%	98%	-
47	Putinică	48%	52%	-

55	Sufleu	30%	-	70%
56	Tăvălug	29%	32%	39%
57	Titirez	48%	52%	-
58	Toartă	56%	44%	-
59	Trabuc	37%	-	63%
60	Țărancă	26%	74%	-
61	Țeapă	26%	74%	-
62	Vagonet*	51%	49%	-
63	$Veac_1$	-	2%	98%
64	$Veac_2$	-	9%	91%
65	Versant	20%	79%	1%
66	Vis	72%	-	28%
67	Voiaj	86%	-	14%
68	Vreji	-	19%	81%
69	$Vreme_1$	-	2%	98%
70	$Vreme_2$	-	2%	98%

Substantive cu forme duble sau multiple de plural (pentru sensuri diferite)

Nr crt	Cuvânt	Desinență		
		E	i	uri
1	$Bandă_1$	10%	90%	-
2	$Bandă_2$	95%	5%	-
3	Bob_1	94%	6%	-
4	Bob_2	20%	80%	-
5	$Buton_1$	8%	92%	-
6	$Buton_2$	95%	5%	-
7	Cap	77%	3%	20%
8	Canal	91%	-	9%
9	Cămin	98%	-	2%
10	Cireașă	88%	12%	-
11	Cîrcel	9%	91%	

Nr crt	Cuvânt	Desinență		
		e	i	uri
12	Complex	60%	-	40%
13	Cot_1	98%	1%	1%
14	Cot_2	18%	72%	10%
15	Element*	24%	76%	-
16	Ghem	72%	-	28%
17	$Ghiveci_1$	85%	5%	10%
18	$Ghiveci_2$	7%	-	93%
19	Gogoașă	12%	84%	-
20	Robinet*	48%	52%	-
21	Tunel	51%	-	49%

NOTĂ:

* cuvânt specializat în limbajul ştiinţific, tehnic;

1,2 trimiteri la contextele care apar în chestionar (Anexa 2)

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

ANEXA 2 (CHESTIONAR)

Cerință: Să se completeze spațiile libere cu cea mai potrivită formă a cuvântului.

1	La magazinul din colț nu se găsesc *benzi* de magnetofon.	(bandă)
2	Îmi aprind țigara, folosind o cutie de *chibrituri.*	(chibrit)
3	Mi-ar plăcea să asist la desfășurarea unor *ceremoniale / ceremonialuri.*	(ceremonial)
4	Locuia într-un bloc cu patru *nivele / niveluri.*	(nivel)
5	Au fost săpate *canale* pentru irigații.	(canal)
6	Apăruse la petrecere împodobită cu fel şi fel de *brizbize / brizbizuri.*	(brizbiz)
7	Poliția încearcă şi uneori reuşeşte să prindă unele *bande* de infractori.	(bandă)
8	Câte *pardesie / pardesiuri* ți-ai putea cumpăra de la magazin?	(pardesiu)
9	În ultimul timp am avut numai *visuri / vise* ciudate.	(vis)
10	În mijlocul pieței erau pregătite *eşafoduri / eşafoade* pentru executarea celor patru hoți.	(eşafod)
11	Pisicii îi plăcea să se joace cu nişte *gheme* de lână.	(ghem)
12	Bătrâna îşi agonisise pentru iarnă nişte *legăturele / legăturici* de lemne.	(legăturică)
13	De mic purta povara *blesteme(lor)* părinteşti.	(blestem)
14	Discuția se purtase la cele mai înalte *nivele / niveluri*.	(nivel)
15	Cândva, fiecare elev trebuia să aducă două *ghivece* de flori pentru "înfrumusețarea" clasei.	(ghiveci)
16	Nefiind din partea locului nu era obişnuit cu acele *obiceiuri*.	(obicei)
17	Am recitit cu plăcere câteva *monoloage / monologuri* celebre din I.L. Caragiale.	(monolog)
18	Cărbunii erau scoşi din mină cu ajutorul unor *vagonete*.	(vagonet)
19	La magazinul de antichități văzusem *o pendulă* care s-ar fi potrivit în camera de zi.	(un/ o pendule)
20	Crezând că face o glumă bună a desfăcut în prima seară câteva *hamacuri / hamace* ale colegilor mai mici.	(hamac)
21	Relatându-mi cele petrecute în ajun îmi turnase *gogoşi*, crezând că eu nu aveam habar de acele evenimente.	(gogoașă)
22	Din acele *jerseuri / jersee* frumos colorate îți puteai face o rochie pentru Balul Bobocilor.	(jerseu)
23	*Boabe(le)* de grâu se împrăştiaseră prin toată curtea şi micuțele orătănii profitau de acest lucru.	(bob)
24	Când mă gândesc la acele *vremuri / vremi* retrăiesc momente fericite din viața mea.	(vreme)
25	Pentru acea prăjitură ai nevoie de cinci *albuşuri*.	(albuş)

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

26	Încerca să-şi ghicească viitorul dându-i în *bobi* şi mergând la *ghicitoare*.	(bob) (ghicitoare)
27	*Capete(le)* de pod se fisuraseră şi exista pericolul unei prăbuşiri.	(cap)
28	Oamenii bătrâni obişnuiesc să spună în loc de ”iau o pastilă”, ”iau *o bulină / un bulin*”.	(un / o bulin(ă))
29	Din stofa aceea voia să-şi facă o fustă în patru *clini*.	(clin)
30	Reuşise să se îmbogăţească făcând *coşciuge*.	(coşciug)
31	În urma inundaţiilor multe *ţărance / ţărănci* rămăseseră fără adăpost.	(ţărancă)
32	Având ca pasiune desenul, îşi cumpărase câteva *şevalete / şevaleturi* şi o mulţime de acuarele	(şevalet)
33	Pentru lucrările agricole aveau nevoie de nişte *secerătoare* noi.	(secerătoare)
34	Asculta cu plăcere cântecul câtorva *privighetoare*.	(privighetoare)
35	Bijuteriile pe care le cumpărase nu erau din *metale* preţioase.	(metal)
36	În cartierul meu se află mai multe *complexuri* sportive.	(complex)
37	Spune că a îndepărtat spiritele rele cu ajutorul unor *crucifixe* / *crucifixuri*.	(crucifix)
38	Ecuaţiei îi lipseau nişte *elemente*.	(element)
39	Fusese invitată la numeroase *festivaluri* de muzică uşoară.	(festival)
40	Supa cu *găluşte* era mâncarea ei preferată.	(găluşcă)
41	Trebuiau recuperate nişte *seminarii / seminare* de literatură.	(seminar)
42	Mergea adesea la furat de *cireşe*.	(cireaşă)
43	Îşi făcea loc dând din *coate*.	(cot)
44	Caloriferului îi lipseau nişte *elemenţi*.	(element)
45	Obişnuia să consulte o mulţime de *ghizi* (persoane) / *ghiduri* (carte) până să-şi aleagă o excursie.	(ghid)
46	Primise în dar o *turturea / turturică*.	(turturele)
47	Recent s-au descoperit nişte *tuneluri / tunele* care fuseseră construite acum o mie de ani.	(tunel)
48	Se visase trăind acum trei *veacuri*.	(veac)
49	Îşi cumpărase din târg o *ulcea / ulcică*.	(ulcele)
50	*Atriumurile / atriile* sunt compartimente ale inimii cu importanţă funcţională redusă.	(atriu)
51	Verificase fiecare f*asciculă* (dintr-o lucrare) / *fascicul*.	(fascicule)
52	Fuseseră date în folosinţă câteva *cămine* studenţeşti.	(cămin)
53	Nu avea în casă foarte multe *căni*.	(cană)
54	Inscripţiile descpoerite reprezentau nişte *necrologuri*.	(necrolog)
55	În ziua aceea făcuse mai multe *ibrice* de cafea.	(ibric)
56	Îşi cumpăra mai multe *ciocolate* decât putea mânca.	(ciocolată)
57	A cumpărat trei *coţi* de pânză.	(cot)
58	S-au scurs lungi *veacuri* de la cele întâmplate.	(veac)
59	Îi plăcea să colecţioneze *bricege*.	(briceag)
60	Obişnuia să-şi piardă nopţile prin *cabarete*.	(cabaret)

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

61	Când înota, frecvent I se puneau *cârcei*.	(cârcel)
62	Oalei i s-au rupt ambele *toarte / torți*.	(toartă)
63	Cele cinci *esofage / esofaguri* studiate prezentau tipuri diferite de leziuni.	(esofag)
64	Își ținea brânza în niște *putinele / putinici*.	(putinică)
65	Fetele își cumpăraseră mai multe *straie* de sărbătoare.	(straie)
66	Pentru drumul la Londra aveau nevoie de cinci *paşapoarte*.	(paşaport)
67	Îi plăcea să fumeze *trabucuri* foarte aromate.	(trabuc)
68	Avea obiceiul să mănânce la cele mai bune *restaurante*.	(restaurant)
69	Umblând desculț, îi intraseră niște *țepe / țepi* în talpă.	(țeapă)
70	Spera să vină *vremuri / vremi* mai bune.	(vreme)
71	Cumpărase niște *robinete* deoarece dorea să-și schimbe instalația sanitară.	(robinet)
72	*Sufleuri(le)* de ciocolată sunt mai bune decât cele cu fructe.	(sufleu)
73	Plecase în Franța cu gândul să viziteze vechile *palate*.	(palat)
74	S-a întors din piață cu multe *sacoşe*.	(sacoşă)
75	La bunica ei mâncase cele mai bune *ghiveciuri*.	(ghiveci)
76	Avea nevoie de niște *acumulatoare / acumulatori*.	(acumulator)
77	Răscoleau pământul cu ajutorul unor *tăvălugi / tăvăluguri*.	(tăvălug)
78	Se învârteau în jurul lui ca niște *titirezi / titireze*.	(titirez)
79	Lovindu-se de niște *ghețari,* vaporul se scufundă.	(ghețar)
80	Cu ajutorul unor *observatori* (persoane) / *observatoare* (astronomice) s-au studiat niște *aştri / astre* din constelația Gemenilor.	(observator) (astru)
81	Dorea să-şi cumpere niște *butoni*.	(buton)
82	Își împodobise pelerina cu niște *ciucuri*.	(ciucur)
83	În ceea ce privește ideile politice erau niște *conservatori* (persoane) / *conservatoare* (instituție).	(conservator)
84	În sala de spectacol erau amplasate niște *difuzoare*.	(difuzor)
85	Fiecare *partidă* a durat trei ceasuri.	(partide)
86	Avea nevoie de niște *antidetonante / antidetonanți*.	(antidetonant)
87	În calculator descoperise existența unor *virusuri / viruşi*.	(virus)
88	A cumpărat câteva *bice*.	(bici)
89	Pentru lucrarea de diplomă trebuia să studieze niște *cerebele / cerebeluri*.	(cerebel)
90	Violoncelului i s-au rupt niște *coarde / corzi*.	(coardă)
91	Nu ştia pe care dintre *butoane* să apese.	(buton)
92	Vroia să-și cumpere de la librărie câteva *abțibilduri*.	(abțibild)
93	Pentru concurs alpinistul a ales niște *versante / versanți* greu de urcat.	(versant)
94	Vroia să facă niște *voiajuri / voiaje* în Orient.	(voiaj)

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)

95	Fiecare *partid* trebuia să-şi anunţe participanţii în cursa electorală.	(partide)
96	Trebuia să îndepărteze nişte *vrejuri / vreji* care se uscaseră.	(vrej)
97	Orice *fragă* are propriul gust.	(fragi)
98	De la fermă au fost furate nişte *semănători*.	(semănătoare)

BIBLIOGRAFIE SI ABREVIERI

Avram, Mioara, *Probleme ale exprimării corecte*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1987.
Avram, Mioara, *Despre norma gramaticală*, în LR, nr. 4 / 1977, p. 365-368 şi nr. 1 / 1986.
Beldescu, G., *Ortografia actuală a limbii române*, Editura ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1985.
Breban, Vasile (coord.), *Limba română corectă – probleme de ortografie şi lexic*, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1973.
Brîncuş, G., *Pluralul neutrelor în româna actuală*, SCL, 1978, nr. 3, p. 253-262.
Costinescu, Mariana, *Normele limbii literare în gramaticile româneşti*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1979.
Coteanu, Ion, *Despre pluralul substantivelor neutre în româneşte*, în LL, I, 1955, nr. 1.
Coteanu, Ion, *Cuvinte noi şi cuvinte vechi (note de cultivare a limbii)*, LR, 1959, nr.2, p. 76-79.
Coteanu, Ion, *Gramatica de bază a limbii române*, Editura Garamond, Bucureşti, 1996.
Coşeriu, Eugen, *Sistema, Norma y Habla*, în *Revista e la faculdad e humanidades y ciencias*, Montevideo, VI, 1952, nr. 9, p.113-182.
DEX: *Dicţionarul explicativ al limbii române*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1984.
DOOM: *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1982.
Gramatica limbii române, ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Academiei, 1962.
Graur, Alexandru, *Limba corectă*, Bucureşti, 1963.
Graur, Alexandru, *Tendinţe actuale ale limbii române*, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1968.
Guţu Romalo, Valeria, *Abaterea lingvistică*, LR, 1961, nr. 6, p. 528-538.
Guţu Romalo, Valeria, *Corectitudine şi greşeală*, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1972.
Guţu Romalo, Valeria, *Morfologia structurală a limbii române*, Editura Academiei R.S.R., Bucureşti, 1968
Iordan, Iorgu, *Limba română actuală – o gramatică a greşelilor*, ediţia a II-a, Editura Socec & CO. S.A.R., Bucureşti, 1947.
Iordan, Iorgu, *Limba literară. Studii şi articole*, Craiova, 1977.
Iordan, Iorgu, *Despre inovaţie în limbă*, în SCL, 1960, nr. 3, p. 519-526
Iordan, Iorgu (coord.), *Istoria lingvisticii româneşti*, Editura ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979.
ÎOOP: *Îndreptar ortografic, ortoepic şi de punctuaţie*, Bucureşti, 1983, 1984, 1985.
Pană, Gabriela Dindelegan, *În sprijinul variantelor literare libere*, SCL, nr. 5 /1983.
Pană, Gabriela Dindelegan, *Refllecţii pe marginea modificărilor unor norme morfologice ale limbii române literare*, AUB-LLR, 1980, p. 131-136.

BDD-A3630 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 18:00:59 UTC)